

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยในหัวข้อกระบวนการในการพัฒนาและจัดสรรกิจกรรมและโครงการขององค์การบริหารส่วนตำบลในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยโดยการวิเคราะห์เอกสารควบคู่กับการศึกษาแบบเจาะลึก เพื่อให้ได้ข้อมูลในประเด็นต่างๆ แล้วนำข้อมูลทั้ง 2 ส่วนมาวิเคราะห์เชื่อมโยงระหว่างกันเพื่อให้ได้คำตอบชัดเจน ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. การศึกษาเอกสารและรายงานการวิจัยต่างๆ
2. การกำหนดประเด็นในการศึกษา
3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การศึกษาเอกสารและรายงานการวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เนื่องจากองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นหน่วยงานปกครองพื้นฐานที่เกิดขึ้นตามพรบ.สภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ.2537 ซึ่งเป็นการปกครองตามแนวคิดของการกระจายอำนาจของภาครัฐที่เกิดขึ้นใหม่แทนที่สภาตำบลตามประกาศของคณะปฏิวัติฉบับที่ 326 ดังนั้น ในการศึกษาเกี่ยวกับองค์การบริหารส่วนตำบล ผู้วิจัยจึงจำเป็นต้องศึกษาถึงความเป็นมาตลอดจนกฎหมายระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลเพื่อให้ทราบถึงองค์ประกอบ บทบาทหน้าที่ตลอดจนอำนาจหน้าที่และวิธีดำเนินการในด้านต่างๆขององค์การบริหารส่วนตำบล เอกสารที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ พรบ.สภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ.2537 ฉบับที่ 2 (พ.ศ.2538) ฉบับที่ 3 (พ.ศ.2542) ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการประชุมและการดำเนินงานของคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ.2538 และคู่มือการดำเนินงานต่างๆที่เกี่ยวข้อง ซึ่งผู้วิจัยได้สรุปรวบรวมความรู้เกี่ยวกับองค์การบริหารส่วนตำบลที่ถูกกำหนดโดยกฎหมายไว้ในบทที่ 2 เพื่อเป็นพื้นฐานและรูปแบบในการศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลที่เป็นพื้นที่เป้าหมาย

นอกจากเอกสารคู่มือทางด้านกฎหมายต่าง ๆ แล้ว ผู้วิจัยยังได้ศึกษาข้อมูลอื่นๆ ที่ได้มีการรวบรวมเป็นเอกสารไว้แล้ว เช่น ศึกษาสภาพทั่วไปจากสถิติ ข้อมูล ประวัติความเป็นมา สภาพทางภูมิศาสตร์ สถาบันและองค์กรต่างๆ ในชุมชน ข้อมูลการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล โดยศึกษาจากข้อมูล กชช.2 ค ข้อมูล จปฐ. แผนพัฒนาตำบล 5 ปี และแผนพัฒนาตำบลประจำปี 2541 ขององค์การบริหารส่วนตำบลปงเตา ข้อบังคับงบประมาณรายจ่ายประจำปี 2541 บันทึกการประชุมและเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสภาตำบลด้วย เนื่องจากช่วงระยะเวลาที่ผู้วิจัยศึกษาเกี่ยวกับการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลนั้น เป็นการศึกษการบริหารงานในช่วงปีงบประมาณ 2541 ซึ่งยังคงเป็นช่วงของความต่อเนื่องของบุคลากรในองค์การบริหารส่วนตำบล สมาชิกขององค์การบริหารส่วนตำบลโดยตำแหน่งมาจากตำแหน่ง กำนัน ผู้ใหญ่บ้านที่ดำรงตำแหน่งในขณะนั้นซึ่งเป็นสมาชิกของสภาตำบลปงเตา ทั้งคณะ ทำให้แนวคิดในการบริหารงานของ อบต.น่าจะเป็นแนวคิดที่มีความต่อเนื่องกัน รวมไปถึงระบบการทำงานขององค์กรซึ่งอยู่ในช่วงรอยต่อของการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว

ผลจากการศึกษาพบว่า เอกสารต่าง ๆ ที่ อบต.จัดทำขึ้นเพื่อเป็นแนวทางในการบริหารงานของ อบต. เช่น การจัดทำแผนพัฒนาตำบลและข้อบังคับงบประมาณต่าง ๆ มีความถูกต้องสมบูรณ์เป็นไปตามรูปแบบที่กำหนดไว้ แต่เนื้อหาของกิจกรรมและโครงการที่กำหนดไว้ในเอกสารยังคงต้องนำมาวิเคราะห์ถึงความสัมพันธ์ของโครงการและกิจกรรมที่สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงในพื้นที่ จากเอกสารงานวิจัยต่าง ๆ พบว่า บุคลากรกลุ่มเป้าหมายที่ปฏิบัติงานใน อบต. มีแนวโน้มที่จะพึงพอใจต่อการเปลี่ยนแปลง โดยเฉพาะการได้บริหารงานอย่างอิสระ มีงบประมาณของตนเอง มีอำนาจหน้าที่ในการตัดสินใจบริหารงานด้านต่างๆ แต่พฤติกรรมในการบริหารงานของบุคลากรที่จะสัมพันธ์กับองค์ประกอบในการกระจายอำนาจนั้น จะต้องมีการศึกษาข้อมูลภาคสนามเพิ่มเติม เพื่อจะได้ทราบถึงกระบวนการในการทำงาน ผู้วิจัยจึงกำหนดประเด็นในการศึกษาเพื่อให้ครอบคลุมข้อมูลทุกด้านที่ต้องการเพิ่มเติม

2. การกำหนดประเด็นในการศึกษา

ผู้วิจัยได้กำหนดประเด็นในการศึกษาซึ่งแหล่งข้อมูลจะมาจากการศึกษาทางด้านเอกสารและการศึกษาข้อมูลภาคสนาม ดังต่อไปนี้

1. ประเภทของกิจกรรมและโครงการของ อบต.ในรอบปี 2541
2. ความเหมาะสมของกิจกรรมและโครงการของ อบต.ในรอบปีงบประมาณ 2541

3. กระบวนการในการเสนอและคัดเลือกกิจกรรมและโครงการของ อบต.

4. ผลของการเลือกกิจกรรมและโครงการของ อบต.ที่มีต่อกลุ่มเป้าหมายของโครงการและกิจกรรมของ อบต.

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยได้ใช้เครื่องมือในการเก็บข้อมูลภาคสนาม ดังนี้

1. **ตัวผู้วิจัยเอง** เนื่องจากผู้วิจัยเป็นข้าราชการที่ปฏิบัติหน้าที่ในเขตพื้นที่อำเภอางาวมาประมาณ 2 ปี และมีกิจกรรมและโครงการของหน่วยงานของผู้วิจัยดำเนินการในพื้นที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลจำนวนหลายโครงการ บางโครงการเป็นโครงการที่ต้องประสานงานกับองค์การบริหารส่วนตำบลอย่างใกล้ชิด ทำให้สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลพึ่งเตาสวนมากจะรู้จักและคุ้นเคยกับผู้วิจัยเป็นอย่างดี รวมทั้งปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลพึ่งเตา ซึ่งเป็นผู้หญิงเพียงคนเดียวในขณะที่ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลอื่นๆอีก 9 คนเป็นผู้ชาย ทำให้มีความสนิทสนมและมีการปรึกษางานกันอย่างต่อเนื่อง การสัมภาษณ์บุคคลดังกล่าวจึงสามารถทำได้ง่ายกว่าพื้นที่อื่นๆ เนื่องจากความคุ้นเคยเป็นการส่วนตัว แต่ข้อมูลที่ได้มาจากการสนทนาและการสัมภาษณ์ทั้งที่มีโครงสร้างและไม่มีโครงสร้าง ผู้วิจัยต้องนำมาวิเคราะห์และตรวจสอบอีกครั้งหนึ่ง เนื่องจากตัวผู้วิจัยเองอยู่ในตำแหน่งหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการคัดเลือกพื้นที่ในการจัดสรรงบประมาณลงในพื้นที่อำเภอางาว ดังนั้น กลุ่มเป้าหมายที่เป็นบุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบลอาจจะให้ข้อมูลที่ไม่ตรงกับความเป็นจริงหรือตามที่คิดไว้ เนื่องจากต้องการสร้างภาพพจน์ให้ผู้วิจัยเห็นในส่วนที่ดีของชุมชนและแสดงความคิดเห็นในเชิงที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชน ซึ่งเรียกว่าข้อมูล “หน้าบ้าน” ผู้วิจัยจึงเก็บข้อมูลในส่วนเดียวกันกับผู้นำชุมชนและประชาชนอื่นๆในตำบลเพื่อเปรียบเทียบและตรวจสอบความถูกต้องไปพร้อม ๆ กัน

2. **การสัมภาษณ์** ผู้วิจัยเลือกใช้การสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้างผนวกไปกับการสำรวจทางสังคม เก็บข้อมูลเกี่ยวกับสภาพสังคมทั่วไป ชีวิตประจำวัน การกระทำหรือกิจกรรมต่าง ๆ ภายในชุมชน เพื่อนำมาวิเคราะห์โครงสร้างของสังคม ความสัมพันธ์ภายในชุมชน โดยนำผลการสัมภาษณ์มารวบรวมเป็นข้อมูลสภาพทั่วไปและกำหนดการวางตัวของผู้วิจัยเองให้สอดคล้องกับสถานการณ์ ผู้วิจัยกำหนดการสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้างกับผู้นำชุมชนทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการและแหล่งข้อมูลอื่น ๆ ในชุมชน

นอกจากนั้น ผู้วิจัยยังใช้เครื่องมือแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างกับสมาชิก อบต. และประชาชนที่เป็นกลุ่มเป้าหมาย โดยกำหนดหัวข้อในการสำรวจความคิดเห็นของกลุ่ม

เป้าหมาย กระบวนการและวิธีการที่กลุ่มเป้าหมายใช้ ความพึงพอใจของกลุ่มเป้าหมายโดยใช้แบบสังเกตพฤติกรรมร่วมไปกับการสัมภาษณ์ แล้วนำมาเปรียบเทียบและตรวจสอบความถูกต้องกับข้อมูลที่รวบรวมไว้

3. การสังเกต ผู้วิจัยใช้แบบสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วมในการสำรวจข้อมูลทางกายภาพ เช่นความสัมพันธ์ต่างๆระหว่างองค์กร กลุ่มเป้าหมาย ชุมชนที่เป็นตลาด ร้านค้า โรงเรียน โดยใช้ข้อมูลดังกล่าววิเคราะห์ถึงสิ่งที่ชุมชนให้ความสำคัญในเรื่องหนึ่งเรื่องใดเป็นพิเศษ ซึ่งน่าจะสอดคล้องกับความต้องการของคนในชุมชน

นอกจากนั้น ผู้วิจัยใช้แบบการสังเกตแบบมีส่วนร่วมในการสังเกตพฤติกรรมการตัดสินใจของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลและคณะกรรมการองค์การบริหารส่วนตำบลในระหว่างการประชุมต่าง ๆ ทั้งในการประชุมขององค์การบริหารส่วนตำบลเองและการประชุมขององค์กรอื่น ๆ ในตำบล การสังเกตพฤติกรรมในการประชุมและการทำกิจกรรมต่าง ๆ ทำให้ผู้วิจัยสามารถทราบทัศนคติ ทำที่และพฤติกรรมของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ทั้งบุคคลส่วนตัวและการมีส่วนร่วมในการบริหารงานในตำแหน่งหน้าที่ของตนเองตามพรบ.สภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ.2537

เมื่อมีการเก็บข้อมูลโดยเครื่องมือต่าง ๆ ข้างต้น ผู้วิจัยได้บันทึกข้อมูลภายหลังการสนทนาและการสัมภาษณ์ โดยไม่บันทึกต่อหน้าแหล่งข้อมูล เพื่อไม่ให้เกิดความกดดันและเกิดการปรับแต่งข้อมูลของแหล่งข้อมูล ผู้วิจัยจะใช้วิธีสนทนาแบบมีโครงสร้างเพื่อโยงไปยังข้อมูลที่ต้องการ โดยอาศัยความสัมพันธ์ส่วนตัวของผู้วิจัยกับแหล่งข้อมูลบางคน สำหรับแหล่งข้อมูลที่ไม่เคยรู้จักมาก่อน ผู้วิจัยจะแนะนำตัวและแจ้งวัตถุประสงค์ในการขอข้อมูล ส่วนมากแหล่งข้อมูลจะให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี อีกปัจจัยหนึ่งที่ทำให้การเก็บข้อมูลค่อนข้างราบรื่นคือ ผู้วิจัยเป็นคนพื้นเมืองภาคเหนือ ดังนั้นการสนทนาและสัมภาษณ์โดยใช้ภาษาพื้นเมือง ทำให้แหล่งข้อมูลสามารถให้ข้อมูลได้ตามความคิดเห็นของตนสะดวกขึ้น เนื่องจากไม่ต้องระมัดระวังในการใช้ภาษา แต่ผู้วิจัยต้องนำความคิดเห็นดังกล่าวมาวิเคราะห์และเปรียบเทียบว่าเป็นความคิดเห็นส่วนตัวหรือความคิดเห็นของกลุ่มเพื่อเชื่อมโยงข้อมูลกับส่วนอื่น ๆ ต่อไป

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้เริ่มจัดเก็บข้อมูลในช่วงเดือนมิถุนายนถึงเดือนธันวาคม 2543 โดยใช้เวลาในช่วงวันหยุดราชการและช่วงเย็นของวันปฏิบัติราชการบางวัน โดยเก็บข้อมูลที่เป็นเอกสารข้อมูลทั่วไปและบริบทของตำบลจากเอกสารแผนพัฒนาตำบลประจำปี, แผนพัฒนาตำบล 5 ปี,

ข้อบังคับงบประมาณประจำปี พ.ศ.2541, พ.ศ.2542, พ.ศ.2543 จาก นายโกศล ชุมพลวงศ์ ปลัดอำเภอที่รับผิดชอบงานส่วนท้องถิ่นของที่ว่าราชการอำเภอ นางพนักงานส่วนตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบล คือ นางสาวนริศรา วั่งซ้าย ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลและนางสาวอำพร คำเชื่อน หัวหน้าส่วนการคลังของ อบต.ปงเตา ในระหว่างการขอข้อมูลเอกสาร ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์พนักงานส่วนตำบลคือปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลและหัวหน้าส่วนการคลังขององค์การบริหารส่วนตำบล ไปด้วยพร้อม ๆ กัน เพื่อให้ได้ข้อมูลทั่วไปของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล วิธีการดำเนินงานของพนักงานส่วนตำบลและสมาชิก อบต.ปงเตาในการจัดกิจกรรมและโครงการต่าง ๆ และความคิดเห็นของพนักงานส่วนตำบลที่มีต่อการปฏิบัติงานของ สมาชิก อบต.ปงเตา เมื่อได้เอกสารที่เกี่ยวข้องครบถ้วน ผู้วิจัยจึงนำเอาเอกสารดังกล่าวมาวิเคราะห์เกี่ยวกับกิจกรรมและโครงการของ อบต.ปงเตา ที่ดำเนินการในปีงบประมาณ 2541 โดยนำมาแยกประเภทและจัดหมวดหมู่ของกิจกรรมและโครงการ

ขั้นตอนต่อไป ผู้วิจัยได้ออกเก็บข้อมูลภาคสนาม โดยเลือกแหล่งข้อมูลที่สามารถให้คำตอบเกี่ยวกับการบริหารงานในองค์การบริหารส่วนตำบลได้ คนแรกที่ผู้วิจัยสัมภาษณ์ถึงกระบวนการในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลและข้อบังคับงบประมาณประจำปี คือ นางสาวนริศรา วั่งซ้าย อดีตปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลปงเตาซึ่งเป็นปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลปงเตาคนแรก เริ่มปฏิบัติงานตั้งแต่ปีงบประมาณ 2541 ซึ่งในช่วงระยะเวลาที่ผู้วิจัยเก็บข้อมูลและสัมภาษณ์นั้น นางสาวนริศรา วั่งซ้าย ได้ย้ายมาปฏิบัติงานเป็นปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลนาแก ในเขตอำเภอเดียวกันได้ประมาณ 1 ปี ด้วยสาเหตุด้านการทำงานและสาเหตุส่วนตัว พนักงานส่วนตำบลที่ผู้วิจัยสัมภาษณ์คนต่อมาคือ นางสาวอำพร คำเชื่อน หัวหน้าส่วนการคลังของ อบต.ปงเตา ซึ่งเป็นหัวหน้าส่วนการคลังคนแรกของ อบต.ปงเตา เช่นกัน ปัจจุบันยังคงปฏิบัติงานที่ อบต.ปงเตา ในส่วนของสมาชิก อบต. ผู้วิจัยได้เก็บข้อมูลจาก นายเชิด ธรรมยศ กรรมการบริหาร อบต.ปงเตาในปัจจุบัน ซึ่งในปีงบประมาณ 2541 นายเชิด ธรรมยศ เป็นกำนันตำบลปงเตาและเป็นประธานกรรมการบริหาร อบต.ปงเตาคนแรก เมื่อหมดวาระการดำรงตำแหน่งการเป็นกำนัน นายเชิด ธรรมยศ ต้องออกจากการเป็นประธานกรรมการบริหาร อบต.ด้วยตามบทเฉพาะกาลที่กำหนดไว้ท้าย พรบ.สภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ.2537 แต่ยังคงเป็นกรรมการบริหาร อบต.อยู่จนถึงปัจจุบัน

นอกจากนั้น ผู้วิจัยยังได้สัมภาษณ์เก็บข้อมูล จากสมาชิก อบต.คนอื่น ๆ โดยแยกกลุ่มที่จะสัมภาษณ์ออกเป็น 2 กลุ่ม คือ สมาชิกที่มาจากการเลือกตั้ง โดยเลือกสัมภาษณ์ นายอุบล จาริก สมาชิก อบต. หมู่ที่ 4 ซึ่งเป็นสมาชิก อบต.ที่มีการศึกษาสูงที่สุดในสมาชิก อบต.ทั้งหมด นายอุบล จาริก เป็นข้าราชการบำนาญ เกษียณอายุในตำแหน่งผู้ช่วยเกษตรจังหวัด

พะเยา นายแก้วมา แสนจักร สมาชิก อบต. หมู่ที่ 1 ซึ่งในปีงบประมาณ 2541 นายแก้วมา เป็นสมาชิก สภา อบต. ปงเตา แต่ในช่วงระยะเวลาที่ผู้วิจัยสัมภาษณ์ (ปี 2543-2544)

นายแก้วมา ได้รับการคัดเลือกเป็นประธานกรรมการบริหารอบต. แทน นายเจ็ด ธรรมยศ

ในกลุ่มของสมาชิกที่มาจากการเลือกตั้ง ผู้วิจัยยังได้เลือกสัมภาษณ์ นายจรูญ เอกราช ประธานสภา อบต.ปงเตาตั้งแต่แรกเริ่มจนถึงปัจจุบัน นายจรูญ เป็นสมาชิก อบต. หมู่ที่ 5 มีอาชีพเป็นผู้รับเหมา ซึ่งไม่ค่อยอยู่ในพื้นที่ของอำเภอท่าว แต่จะกลับมาปฏิบัติหน้าที่เมื่อมีการประชุมตามวาระของ อบต. ในกลุ่มของสมาชิก อบต.ที่เป็นโดยตำแหน่ง ผู้วิจัยเลือกสัมภาษณ์ นายवल จิตตะคำ ผู้ใหญ่บ้านและสมาชิก สภา อบต.หมู่ที่ 2 ซึ่งเป็นพื้นที่ที่ อบต. อนุมัติโครงการ ในปีงบประมาณ 2541 นายอู๊ด ชุ่มเย็น ผู้ใหญ่บ้านและสมาชิก สภา อบต.หมู่ที่ 1 นายมงคล เทวิน สมาชิก อบต.หมู่ที่ 1 ซึ่งสมาชิก อบต.ทั้งหมด เป็นผู้ที่ได้รับการยอมรับจากรายการในหมู่บ้านของตนเป็นอย่างดี การสัมภาษณ์บุคคลทั้ง 2 กลุ่ม ผู้วิจัยได้ใช้ระยะเวลาทั้งช่วงแรกระหว่างเดือนมิถุนายนถึงเดือนธันวาคม 2543 และช่วงระยะเวลาในช่วงที่สองคือระหว่างเดือนมกราคมถึงเดือนเมษายน 2544 สาเหตุที่ใช้เวลานาน เนื่องจากบางครั้ง แหล่งข้อมูลออกไปทำงานนอกพื้นที่ของอำเภอเป็นระยะเวลานาน เมื่อกลับมาในพื้นที่ ผู้วิจัยจึงใช้โอกาสในการพบปะตามงานต่าง ๆ ขอข้อมูลเพิ่มเติมในส่วนที่ยังไม่ครบถ้วน แล้วนำมารวบรวมเพื่อวิเคราะห์ และจัดหมวดหมู่ต่อไป

สำหรับข้อมูลในส่วนของความคิดเห็นของราษฎรตำบลปงเตาที่มีต่อการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลปงเตา และความพึงพอใจของกลุ่มเป้าหมายที่ได้รับจากโครงการและกิจกรรมที่ ได้รับจาก อบต.นั้น ผู้วิจัยใช้เวลาในช่วงของการติดตามงานในพื้นที่ที่หน่วยงานเป็นผู้สนับสนุน เช่นการติดตามการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก หมู่ที่ 1 และหมู่ที่ 2 เข้าไปพบปะกับผู้ปกครองของเด็กซึ่งเป็นกลุ่มเป้าหมายที่ได้รับประโยชน์จากโครงการ นอกจากนั้น ผู้วิจัยยังได้เลือกสถานที่ที่จะพบปะกลุ่มเป้าหมายซึ่งเป็นราษฎรในหมู่บ้านที่ร้านอาหารของหมู่บ้าน คือร้านของนางอินเหลา อินปัน ซึ่งมีราษฎรมารับประทานอาหารและเป็นแหล่งชุมนุมพูดคุยในหัวข้อต่างๆของหมู่บ้าน และได้สัมภาษณ์ นางพิกุล เอกราช ประธานคณะกรรมการพัฒนาสตรีตำบลปงเตาซึ่งเป็นตัวแทนของกลุ่มสตรีในตำบล ซึ่งผู้วิจัยได้ข้อมูลที่มาจากการสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง

การสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมายทุกกลุ่ม ผู้วิจัยได้นำข้อมูลมารวบรวม วิเคราะห์และตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้ากับแหล่งข้อมูลที่เชื่อถือได้ โดยใช้คำถามใกล้เคียงกันและเปรียบเทียบคำตอบที่ได้ เช่น การจัดสรรกิจกรรมและโครงการโดยใช้ระบบคิว ของ อบต. ซึ่ง ปลัด อบต.ปงเตาเป็นผู้ให้ข้อมูลในครั้งแรก เมื่อผู้วิจัยสัมภาษณ์ นายเจ็ด ธรรมยศ ประธาน

กรรมการบริหาร อบต.ปงเตา ก็ได้คำตอบเดียวกัน โดยไม่มีการเปลี่ยนแปลงความหมายของข้อความแต่อย่างใด เมื่อผู้วิจัยสัมภาษณ์ นายมงคล เทวิน สมาชิก อบต.หมู่ที่ 1 ซึ่งร่วมประชุมในวาระที่ต้องจัดสรรกิจกรรมและโครงการของ อบต. นายมงคล เทวิน ก็ได้คำตอบเดียวกัน เป็นต้น สำหรับข้อมูลอื่น ๆ เช่น การมีส่วนร่วมของประชาชนในการเสนอโครงการที่จะดำเนินการในหมู่บ้าน ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ประชาชนที่เป็นกลุ่มเป้าหมายขณะที่รับประทานอาหารเช้า ซึ่งกลุ่มเป้าหมายรู้จักผู้วิจัยเพียงเป็นผู้มาขอข้อมูลของโครงการที่ อบต. ดำเนินการในปี 2541 เมื่อสัมภาษณ์เสร็จ สมาชิก อบต.ในพื้นที่ก็มาร่วมให้ข้อมูลโดยรู้จักผู้วิจัยเป็นอย่างดีในฐานะข้าราชการ ข้อมูลที่ได้เป็นข้อมูลที่ตรงกันและเมื่อผู้วิจัยนำมาตรวจสอบกับ สมาชิก อบต.รายอื่นๆ ก็ได้คำตอบที่ใกล้เคียงกัน ผู้วิจัยจึงใช้วิธีตรวจสอบข้อมูลที่ ได้โดยใช้การสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างเพื่อให้คำตอบที่ได้สามารถตรวจสอบซึ่งกันและกันได้ ในการเก็บข้อมูลในครั้งนี้ผู้วิจัยไม่มีผู้ช่วยวิจัยแต่อย่างใด เนื่องจาก ผู้วิจัยกำหนดการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างไว้ ดังนั้น การสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมายทุกกลุ่ม ผู้วิจัยจึงดำเนินการเองเพราะความสัมพันธ์ของผู้วิจัยกับกลุ่มเป้าหมายที่สัมภาษณ์แตกต่างกันไปในแต่ละกลุ่ม จึงต้องมีเทคนิคส่วนตัวในการสัมภาษณ์ ซึ่งหากใช้ผู้ช่วยวิจัย ผู้ช่วยวิจัยอาจจะไม่เข้าใจในแนวคิดและข้อมูลที่ผู้วิจัยต้องการ

นอกจากการสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมายแล้ว ผู้วิจัยยังใช้โอกาสในการร่วมประชุมกับ อบต.ปงเตาในวาระต่าง ๆ ในการสังเกตพฤติกรรมของสมาชิก อบต.แต่ละคน เพื่อนำมาวิเคราะห์ประกอบกับการศึกษากระบวนการในการเสนอโครงการเพื่อให้ อบต.จัดสรรกิจกรรมและโครงการ การแสดงออกของสมาชิก อบต.แต่ละคน ผู้วิจัยจะนำมาวิเคราะห์ร่วมกับข้อมูลส่วนตัวของแต่ละคน ในเรื่องของอาชีพพฤติกรรมการศึกษา และสถานภาพในชุมชนของสมาชิก อบต.ด้วย เพื่อหาข้อสรุปจากข้อมูลที่ได้จากการเก็บข้อมูลภาคสนามและการเก็บข้อมูลจากเอกสาร

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลไปพร้อมๆ กับการจัดเก็บข้อมูล โดยจัดข้อมูลเป็นหมวดหมู่และตีความหมายของข้อมูล ใช้แนวความคิดในการวิเคราะห์ข้อมูลและเชื่อมความสัมพันธ์ของข้อมูลที่ได้จากแหล่งต่าง ๆ เข้าด้วยกัน ผู้วิจัยจะวิเคราะห์เบื้องต้นจากข้อมูลในบันทึกภาคสนามก่อนนำมาเชื่อมโยงกับข้อมูลที่ได้จากเอกสาร นำมาจำแนกและจัดระบบข้อมูลเป็นหมวดหมู่ จำแนกประเภทของปรากฏการณ์เพื่อศึกษาวิถีคิดของคนแต่ละกลุ่มในสังคม แล้วจัดระบบข้อมูลที่มีความสัมพันธ์กัน โดยจำแนกข้อมูลเป็นระบบที่มีความสัมพันธ์

เชิงเหตุผล เพื่อทำความเข้าใจต่อความหลากหลาย ความหมายและเหตุผลของคนในสังคม
ที่อยู่เบื้องหลังของการจำแนกประเภทของปรากฏการณ์

เมื่อข้อมูลสามารถตอบคำถาม วัตถุประสงค์ของการวิจัยได้แล้ว ผู้วิจัยจึงนำเสนอ
เป็นรายงานการวิจัยโดยนำเสนอแบบวิธีบรรยาย อธิบายและการสรุปเชิงวิเคราะห์ต่อไป

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Chiang Mai University